

FISCALIA PROVINCIAL DE BARCELONA

SECCIÓ DE MENORS

Gran Via de les Corts Catalanes, 111, Edifici F,
08014-Barcelona

**DIRECTRIUS PER A UNA ACTUACIÓ CONJUNTA DE TOTES LES PARTS
IMPLICADES EN EL PROCÉS DE DETERMINACIÓ DE L'EDAT DELS
MENORS IMMIGRANTS NO ACOMPANYATS, PER TAL D'ABREUJAR ELS
PERÍODES D'ESTANÇA DELS MENORS EN SÈU POLICIAL I FISCAL**

L'article 35 de la Llei d'Estrangeria estableix la obligació per part del Fiscal de disposar les proves de determinació de l'edat de tot estranger indocumentat la minoria del qual no es pugui establir amb seguretat, i, un cop establerta la minoria, la seva posada a disposició dels serveis de protecció de menors.

El sistema ha anat funcionant més o menys correctament en els darrers anys, però s'observa en els últims temps, especialment després de l'arribada massiva de persones subsaharianes, que els menors que acabant sent-ho romanen a les dependències policials i de Fiscalia durant un llarg període de temps, de vegades tan gran que podríem arribar a considerar que estem davant d'un maltractament institucional.

Les disfuncions detectades afecten a totes les parts que hi intervenen: Policia Autònoma, Policia Nacional, Metges Forenses, DGAIA, Educadors, Intèrprets, Fiscals i Funcionaris, Metges de l'Hospital Clínic, Lletrats ..... el procediment s'ha anat complicant al llarg del temps, i aconseguir que tothom respongui amb prou rapidesa, i que hi hagi els medis materials necessaris en cada moment (en època de retallades), esdevé una tasca gaire bé impossible si no es fan modificacions sobre el sistema actual.

Per la qual cosa, escoltades les principals parts afectades en el procediment el dia 5 de novembre de 2012, es varen trobar acords sobre el procediment, per tal d'abreujar l'estança dels MENORS a la seu de la Policia i de la Fiscalia.

El procediment establert afecta només a les persones que, al·legant ser menors, demanen ser acollides pel sistema de protecció, no és aplicable a les persones a les quals, havent presumptament comès un il·lícit penal, calgui determinar la seva edat. La competència natural per a establir l'edat d'una persona imputada correspon al Jutge d'Instrucció, sens perjudici que, la Secció de Menors de la Fiscalia Provincial de Barcelona, per tal d'abreujar els terminis, pugui actuar de forma preventiva.

La determinació de l'edat d'una persona i de la seva identificació, encara que no hi hagi dubtes que és un menor d'edat, és una diligència transcendental, segons tingui més o menys de 16 estarà obligat o no a ser escolaritzat, segons

tingui més o menys de 12, 13, 14 ó 16, podrà atorgar per si mateix el consentiment (avortament, tractaments mèdics, tatuatges, matrimoni, relacions sexuals.....) o requerirà un complement de capacitat. A més, cal establir si la persona que apareix i no té documentació fefaent està essent reclamada pels seus pares en territori nacional o estranger. De tal manera que la identificació policial inicial i la determinació de l'edat esdevenen obligatòries i urgents.

De cara al futur, i per tan d'establir on es produeixen les disfuncions, si n'hi han, cal que **tota diligència** quedi documentada, les faci qui les faci, **amb l'hora** en què es realitzen les actuacions.

Principis que regeixen el procediment, i que poden servir per aclarir els dubtes que es plantegin, són els següents:

- l'interès suprem del menor
- derivat de l'anterior, els temps d'estança dels menors en seu policial i fiscal cal que sigui el mínim imprescindible
- cal garantir que les persones que se sotmeten a les proves puguin descansar
- si la persona apareix en dependències policials o de Fiscalia al vespre, de tal manera que, per les mínimes diligències a practicar i els medis dels quals es disposi, no es pot garantir que descansi al vespre si ha de ser traslladat a un Centre de Menors, podrà dormir aquesta única nit a les dependències de la Fiscalia fins l'endemà
- si cal intèrpret, cosa que normalment serà així, es demanarà la seva assistència des del primer moment i al llarg de tot el procediment.

1. Inici de les actuacions: seu policial i dictamen provisional del Metge Forense

- 1) Tot estranger indocumentat (o amb documentació no fefaent) que al·legui ser menor, cal que passi per dependències policials per tal de ser identificat (foto i empremta), i si és possible, i és un menor d'edat, retornat a la seva família.
- 2) La Policia comunicarà immediatament al Fiscal de Guàrdia que ha arribat una persona que diu ser menor d'edat i no està documentada (o mal documentada) i no té referents.
- 3) Un cop que se li han pres les empremtes i la fotografia, si pot ser identificat immediatament, s'estarà al resultat de la identificació i s'informarà a la Fiscalia.
- 4) Si no pot ser identificat immediatament, o consta que no ha estat identificat mai o no determinada la seva edat, s'informarà a Fiscalia i passarà davant del Metge Forense.

- 5) El Metge Forense dictaminarà si presumptament estem davant d'un menor d'edat, sens dubtes, si és major, sens dubtes, o si hi dubtes de si és o no menor d'edat. El dictamen del Metge, que serà lliurat al Ministeri Fiscal, és merament provisional, i no és vinculant sobre els veritables informes que emetrà en un futur.
- 6) El Metge Forense establirà a més, quines proves de determinació de l'edat cal practicar en cada cas concret, tant si és un menor amb seguretat, com si pot ser un adult.
- 7) El Cos de Mossos d'Esquadra continuarà fent gestions per tal d'identificar al menor, però el procediment continuarà endavant sense esperar el resultat de les gestions (consulta amb la Policia Nacional, per exemple).
- 8) Si els Cos dels Mossos d'Esquadra aconseguís identificar al MEINA, ho comunicarà al Ministeri Fiscal per tal que aquest deixi sense efecte les gestions pendents, i s'estarà al resultat de la identificació.

2. Compareixença inicial davant del Fiscal i pràctica de les proves.

- 1) Un cop que la persona ha estat visitada pel Metge Forense, passarà davant del Fiscal de Guàrdia, qui explicarà a la persona el procediment que s'inicia, el dictamen provisional del Forense, així com la necessitat de practicar les proves, demanar el consentiment mèdic informat, i el dret d'asil. Igualment el Fiscal de Guàrdia ordenarà que es posin en coneixement del Col·legi d'Advocats les actuacions.
- 2) Si el Metge Forense dictamina de forma purament provisional que la persona pot ser major d'edat, i aquesta persona porta alguna documentació, encara que no sigui fefaent, que assenyali que és un menor d'edat, se sotmetrà igualment a les proves, però se li donarà un termini de cinc dies NATURALS, que es comptaran a partir del dia següent de la Compareixença assenyalada en el punt anterior, per tal que aporti a la Fiscalia documentació fefaent que acrediti la seva minoria d'edat.
- 3) En el supòsit anterior, el termini dels cinc dies naturals no aturarà el procediment, però si la persona esmentada aportés documentació fefaent de la seva edat s'estarà al resultat de la mateixa, (com un certificat del Consolat del seu país convalidat per un certificat del Consolat d'Espanya en el seu país, o com una partida de baptisme de la qual els organismes competents certifiquessin que es correspon amb la persona), el Fiscal realitzaria el Decret corresponent, que seria notificat a la persona, al seu lletrat, a la Policia Autònoma, a la Policia Nacional per a la seva inscripció en el Registre de Menors no acompanyats, i a la DGAIA.
- 4) Si és un menor amb gaire bé tota seguretat, el Fiscal de Guàrdia ordenarà la posada a disposició de la DGAIA de l'esmentada persona per tal que li donin l'assistència immediata que li calgui, oficiant a la Policia per al seu trasllat i a la DGAIA per a què l'atengui.
- 5) Si és un menor amb gaire bé tota seguretat, el Fiscal ordenarà, a més, la pràctica de les proves de determinació de l'edat que hagi establert el

Metge Forense, per a la qual cosa es faran els oficis a la Policia Autonòmica per al trasllat del menor a l'Hospital Clínic, els oficis al Clínic per a la pràctica de les proves, i les comunicacions a la DGAIA, un cop realitzades les proves el menor serà retornat per la Policia al Centre on va ser atès immediatament.

- 6) Si és un menor amb gaire bé tota seguretat, les proves de determinació de l'edat es realitzaran no el mateix dia que el menor és trobat, tampoc l'endemà, si no al segon dia, si és hàbil, i pels matins, de tal manera que el menor no tingui que anar més que un sol dia a l'Hospital i es garanteixi que descansarà. És a dir, si la primera compareixença davant del Fiscal es fes un dilluns, les proves es farien el següent dimecres; si la primera compareixença es fes un divendres, les proves es farien el següent dilluns, i si el dilluns fos festa, es farien el dimarts.
- 7) Els Polícies portaran les proves a la seu de la Fiscalia. Per part dels Metges Forenses i de la Policia Autonòmica es faran gestions amb l'Hospital Clínic per tal d'intentar que aquest remeti les proves per correu electrònic directament al Metge Forense de la Oficina de Guàrdia de la Fiscalia, de tal manera que, en un futur, no calgui que els policies hagin d'anar a recollir les proves. Aquesta remissió de les proves cal que garanteixi la seva confidencialitat.
- 8) Si és un menor amb gaire bé tota seguretat, un cop que es disposi de les radiografies, el Fiscal citarà al menor en el Centre on es trobi per tal que sigui visitat pel Metge Forense, en dia diferent d'aquell en el qual s'han practicat les proves, d'acord amb el calendari que es fixi amb les Metges Forenses.
- 9) Si és un menor amb gaire bé tota seguretat, el dia que hagi establert el Metge Forense, l'esmentada persona vindrà a la Fiscalia no amb la Policia, si no amb els educadors del Centre on s'hi trobi.
- 10) Si és un menor amb gaire bé tota seguretat, serà reconegut novament pel Metge Forense, el qual, amb les proves que s'hagin establert, informarà de l'edat del menor al Fiscal, o establirà quines noves proves cal practicar.
- 11) Si cal practicar noves proves, se seguirà el mateix procediment establert més amunt.
- 12) Un cop que el Metge Forense realitzi el seu informe definitiu, el lliurarà al Fiscal de Guàrdia, qui informarà a la persona del seu resultat, dictarà el Decret de determinació de l'edat, i, en el termini més breu possible, el comunicarà a la Policia Autonòmica, a la Policia Nacional per a la seva inscripció en el Registre de Menors no acompanyats, a la DGAIA, a la persona esmentada i al seu lletrat.
- 13) Si la persona resulta tenir menys de 18 anys, retornarà al Centre amb els mateixos educadors que l'han portat.
- 14) Si la persona resulta tenir més de 18 anys i encara queda algun dia **natural** (que no hàbil) per a què presenti una documentació fefaent, retornarà al Centre amb els mateixos educadors amb les quals ha vingut, on podrà romandre fins que finalitzi el termini; si el termini ja ha finalitzat, sens perjudici que retorni al Centre per a recollir els seus

objectes personals, no podrà continuar convivent amb els veritables menors.

- 9) Si, durant l'anterior procediment, la Policia Autònoma informa al Fiscal que el possible menor ha estat identificat de forma fefaent, s'estarà al resultat de la identificació, i per tant no se seguirà el procediment establert anteriorment, deixant-se sense efecte els oficis, trasllats, dictàmens i compareixences; el Fiscal de Guàrdia dictarà un Decret en el sentit esmentat, el qual serà comunicat a la Policia Autònoma, a la Policia Nacional per a la seva inscripció en el Registre de Menors no acompanyats, a la DGAIA, a la persona esmentada i al seu lletrat.

3. Procediment abreujat en determinats supòsits.

- 1) Si es tracta d'una persona de la qual hi ha dubtes més que raonables sobre la seva minoria d'edat, s'intentarà concentrar totes les anteriors actuacions de tal manera que la persona sigui portada per la Policia immediatament a l'Hospital Clínic per a la pràctica de les proves establertes pel Metge Forense, sigui retornada per la Policia a la seu de Fiscalia, i el Forense dictami la seva veritable edat, dictant seguidament el Fiscal el Decret de determinació de l'edat.
- 2) Però si pel dia o l'hora, o la disponibilitat dels agents afectats, no fos possible la realització de totes les passes de forma concentrada, es deixaran per al següent dia hàbil on sigui possible la pràctica de les proves, i la persona serà atesa per la DGAIA de forma immediata.

Les presents Directrius entraran en vigor el dimecres, dia 21 de novembre de 2.012.

Juan José Márquez i Bonvehí

Fiscal Degà i Delegat de Menors de la Fiscalia Provincial de Barcelona.

Barcelona, a 19 de novembre de 2.012.